

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Corollarium præcedentis doctrinæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Patris: cum hæc denominatio supponat genera-
tionem, & oriatur a paternitate, ut relatio est,
sub qua formaliter & conceptu, in illo priori
non intelligitur. Unde licet Pater per paternita-
tem in ratione personæ constituatur, non sequi-
tur illum futurum Patrem, licet non generaretur
per paternitatem, prout Patrem in esse Patris con-
stituit, supra generationem fundatur, ac proin-
de nequit intelligi manere, generatione sublata.

Nec etiam sequitur (ut tacite obiectioni oc-
curramus) manuram primam Trinitatis perso-
nam, si Filium non generaret: nam cum prima-
rius ille conceptus, sub quo paternitas personam
Patris constituit, sit in adæquatus quidam conce-
ptus differentialis ipsius paternitatis, imbibens
in se secundarium, & intimè cum illo connexus
intra lineam relationis, non potest primarius
manere, secundariò per impossibile ablato; &
cum secundarius manere non possit, generatio-
ne sublata, consequens sit, quòd nec primarius
possit intelligi manere, sublata generatione.

Ad rectam, concessa Majori, distinguo Mino-
rem, illamque concedo de relatione quæ est acci-
dens, nego autem de relatione quæ substantia est:
hæc enim, licet sub conceptu explicito referen-
tis intelligatur posito termino orti; sub conce-
ptu tamen subsistentis, & formæ hypostaticæ,
non ortitur posito termino, sed terminum actio-
nis per se primò constituit. Filiatio autem divina
non est relatio accidentalis, sed subsistens & sub-
stantialis; & idèd quamvis sub expresso conce-
ptu referentis non constituat terminum, sed in-
telligatur subsequi ad terminum constitutum,
sub ratione tamen subsistentis & formæ hypo-
staticæ, non sequitur ad positionem termini, sed
Primum in ratione termini & personæ constituit.
Et per hoc patet solutio ad ultimum argumen-
tum. Major enim distinguenda est, & conceden-
da de relatione accidentalis ac in hærente; negan-
da de relatione substantiali & subsistente,

§. V.

Corollarium præcedentis doctrinæ.

Ex dictis in hoc articulo, infertur personas di-
vinas per origines activas & passivas non
constitui. Ita D. Thomas hic art. 2. & alii Theo-
logi communiter, contra D. Bonaventuram, &
Richardum à S. Victore.

Probat primò: Prius est aliquid constitui in
alio esse, quàm operari: Ergo Pater prius concipitur
constitutus in esse personæ, quàm generans
Filium; & per consequens nequit per generatio-
nem in ratione personæ constitui. Idem patet de
Filionam generatio passiva non est forma dans
esse formaliter, & via ad formã formaliter con-
sistentem: Petrus enim v.g. non habet esse for-
maliter per suam nativitatem, sed tantùm vitaliter,
quia scilicet nativitate inducitur humanitas, illam
formaliter constituit in esse hominis: Ergo Filius in
Divinis non constituitur in esse personæ formaliter
per nativitatem, aut passivã generationem, sed tantùm
vitaliter, quatenus est via ad substantiam formaliter
constituentem. Quo argumento usus est D. Thomas quæst. 8. de
potentia art. 3.

Constat, & magis illustratur hæc ratio.
Constitutivum rei debet significari ut manens in
illa, non autem ut ab illa egrediens, vel in illam
tendens: Sed origo activa significatur ut egredi-
ens

ens a persona, passiva autem, ut in personam
tendens: Ergo origo, in quantum talis, non est
forma constituens personam.

Confirmatur amplius: Constitutivum rei ha-
bentis esse fixum & permanens, debet significari
ut fixum & permanens, non ut viale: Sed origo ac-
tiva vel passiva, non significatur ut aliquid fi-
xum & permanens, sed ut habens esse viale; per-
sona autem divina aliquid permanens est: Ergo
origo activa vel passiva non est forma constituti-
va illius. Quæ etiam ratio est D. Thom. hic art. 2.

Idem corollarium suaderi potest ex principiis
disp. 2. statutis. Ibi etiam ostendimus, originem in
Deo, tam activam, quàm passivam, importare in
recto aliquid absolutum, & de connotato solum
& in obliquo dicere relationem ut modificantem;
v.g. generatio activa consistit in intellectuione di-
vina, ut est in Patre, & prout per relationem pa-
ternitatis modificatur: generatio verò passiva
consistit in eadem intellectuione, ut communica-
ta Filio, & per relationem filiationis modificata.
Ex qua doctrina, ibidem fusè statuta, hoc potest
argumentum confici. Origo tum activa quàm
passiva in recto aliquid absolutum est: Atqui cõ-
stitutivum personæ divinæ non est absolutum
in recto, sed respectivum; cum sit incommuni-
cabile, & distinguens realiter personam, quod
soli respectivo potest competere: Ergo origo si-
ve activa, sive passiva, personas divinas non con-
stituit.

§. VI.

Solvuntur argumenta in contrarium.

Objicies primò: Fulgentius lib. 1. de fide ad
Petrum cap. 1. sic ait: Quia aliud est genuisse,
quàm natum esse; aliudque procedere, quàm genuisse. &
natum esse: manifestum est quòd alius est Pater, alius Fi-
lius, alius Spiritus sanctus. Ubi per origines distin-
guit divinas personas. Item Damascenus lib. 1.
de fide cap. 2. dicit: Patrem, Filium & Spiritum san-
ctum, omnino esse unum, exceptã ingeniti generationis,
& processionis proprietate. Et ipse D. Thomas hic
art. 2. quamvis dicat personas constitui prius &
principaliter relationibus, addit tamen constitui
etiam aliquo modo per origines.

Respondeo hæc omnia testimonia posse expli-
cari de constitutivo quasi a posteriori, & quoad
nost: quia nos ex reali processione unius personæ
ab alia, colligimus, primarium divinarum perso-
narum constitutivum esse ipsas relationes. Spe-
cialiter verò ad Augustinum respondet D. Tho-
mas qu. 8. de potentia art. 3. ad 14. per nomina
originum, ipsum intellexisse ipsas relationes o-
riginum; quod manifestius est de Damasceno.

Ad ipsum verò D. Thomam dicendum est,
quòd cum origines, secundùm id quod addunt
supra actus essentiales, pertineant ad lineam re-
lationum, sicut ipsæ relationes sine distinctione
virtuali, re ipsa potest dici quòd origines ad cõ-
stitutivum personarum pertineat, hoc ipso quod
relationes ad illud pertinent. Sicut quia intelle-
ctus, species intelligibilis, & intelligere, perti-
nent ad eandem lineam, re ipsa illa omnia perti-
nent ad constitutivum naturæ divinæ. Cum hoc
tamen fiat, quòd loquendo de constitutivo divi-
narum personarum, secundùm nostrum modum
conciipiendi, sicut loquimur in præfati, debeamus
dicere personas constitui relationibus, non
originibus, propter rationes adductas. Et idèd
notanter hic S. Doctor ait: Nostro modo concipiendã
per-